

## هیات وزیران:

ماده ۱- در این تصویب‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح به کار می‌روند:

الف) خط برق: مجموعه‌ای از تجهیزات و متعلقات نظیر پایه، دکل، هادی، مقره و کابل که به منظور انتقال و توزیع نیروی برق مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ب) محور خط: خط فرضی رابط بین مرکز پایه‌ها در طول خطوط هوایی و در کابل‌های زمینی و زیر سطح آب در طول خط.

ج) مسیر خط: نواری در طول خطوط برق، که در خطوط هوایی حاصل از تصویر هادی‌های جانبی خط بر روی زمین و در کابل‌های زمینی و زیر سطح آب منطبق با عرض مستحده مربوطه است.

د) حریم: حریم خطوط نیروی برق به دو نوع زمینی و هوایی تقسیم می‌شود:

۱- حریم زمینی: دو نوار در طرفین مسیر خط و متصل به آن از سطح زمین که عرض هر یک از این دو نوار در این تصویب‌نامه تعیین شده است.

۲. حریم هوایی: نقاطی در هوا در امتداد هادی و به شکل مستطیل، ناشی از اعمال حریم‌های افقی و عمودی به شرح زیر که هادی جریان برق در مرکز آن قرار می‌گیرد:

۱-۲ حریم عمودی: فاصله عمودی در هوا از طرفین هادی جریان برق در راستای قائم که در این تصویب‌نامه تعیین شده است.

۲-۲ حریم افقی: فاصله افقی در هوا از طرفین هادی جریان برق در راستای افق که در این تصویب‌نامه تعیین شده است.

ه- ردیف و لتاژ: و لتاژ اسمی خطوط نیروی برق

و- خط فشار ضعیف: خطی که دارای و لتاژ کمتر از یک هزار ولت است.

ز- خط فشار متوسط: خطی که دارای و لتاژ یک هزار ولت تا شصت و سه هزار ولت است.

ح- خط فشار قوی: خطی که دارای و لتاژ شصت و سه هزار ولت و بالاتر است.

ماده ۲- حریم خطوط هوایی برق با توجه به ردیف و لتاژهای مختلف به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱- حریم خطوط هوایی فشار ضعیف: حریم خطوط نیروی برق کمتر از یک هزار ولت، به صورت زمینی بوده که حداکثر آن (۱/۳) متر می‌باشد.

تبصره: مطابق ابلاغیه شماره ۹۵/۴۹۴۹۳/۹۵ مورخ ۹۵/۱۲/۱ وزارت نیرو و نظر به اختیارات حاصل از تبصره بندهای ۱ و ۲ ماده ۲ تصویب نامه خطوط هوایی انتقال و توزیع نیروی برق شماره ۱۲۷۲۷/ت/۵۰۷۳۲ مورخ ۹۴/۲/۶ هیات محترم وزیران، حداقل میزان حریم های زمینی و هوایی خطوط توزیع فشار ضعیف به شرح زیر می باشد:

الف - حریم زمینی خطوط فشار ضعیف ۱/۳ متر می باشد لکن مدیریت توزیع برق شهرستان ها می توانند بر اساس توجیهات فنی و شرایط مقرر در این بخشنامه با حفظ حق دسترسی به خط و کمال ارتفاع از آن و با رعایت استانداردها و ضوابط فنی ابلاغ شده، با تایید مدیر عامل یا نماینده وی (معاونت بهره برداری و دیسپاچینگ)، حسب مورد حریم های جدول ذیل را جایگزین نمایند:

ردیف	موقعیت محلی و نوع هادی	میزان حریم زمینی (متر)	میزان هوایی (متر)	
			عمودی	افقی
۱	خطوط برق با سیم لخت در مجاورت اعیان و مستحذات بدون قابلیت دسترسی عرفی به خط	۰/۷		
۲	خطوط برق با سیم لخت در مجاورت علایم راهنما، آنتن، کیوسک تلفن، چراغ روشنایی خیابان، تابلوی تبلیغاتی و پایه پرچم و نظایر آنها با ویژگی غیرموقت		۰/۹	۱/۳
۳	خطوط برق با کابل خودنگهدار در مجاورت اعیان و مستحذات با قابلیت دسترسی عرفی به خط		۰/۹	۱/۳
۴	خطوط برق با کابل خودنگهدار در مجاورت اعیان و مستحذات بدون قابلیت دسترسی عرفی به خط		۰/۵	۰/۹
۵	خطوط برق با کابل خودنگهدار در مجاورت علایم راهنما، آنتن، کیوسک تلفن، چراغ روشنایی خیابان، تابلوی تبلیغاتی، پایه پرچم و نظایر آنها با ویژگی غیرموقت		۰/۵	۰/۵
۶	خطوط برق با کابل خودنگهدار دیواری، منصوب بر اعیان و مستحذات		۰/۰۵	۰/۰۵

ب- کابل اتصال خطوط هوایی برق به محل لوازم اندازه گیری مشترکین (کابل سرویس هوایی) به شرط حفظ حق دسترسی به خط برق و رعایت استانداردها و ضوابط فنی ابلاغ شده، حریم ندارد.

ج- شرکت برق، در مورد خطوطی که در مجاورت سایر خطوط برق احداث می نماید و نیز تاسیسات و تجهیزاتی که روی پایه ها یا در مجاورت خطوط برق خود نصب می نماید، به شرط رعایت استانداردها و ضوابط فنی ابلاغ شده، ملزم به رعایت حریم متقابل (حریم خط برق نسبت به خطوط یا تاسیسات و تجهیزات خطوط برق مجاور) نمی باشد.

د- منظور از دسترسی عرفی به خط برق در این بخشنامه، مواردی نظیر مستحذات دارای پنجره یا درب باز شو به سمت خطوط برق، بالکن یا پیش آمدگی، و یا دسترسی از طریق پشت بام، دیوار و نردبان ثابت است؛ که فاصله افقی و عمودی لبه انتهایی آنها از خطوط برق به ترتیب کمتر از ۱/۲۵ و ۲/۵ متر باشد.

ه- تاسیسات و تجهیزات موقت جهت کار در مجاورت حریم خطوط برق شامل داربست و بالابر و نظایر آن مشمول این بخشنامه نبوده و در این خصوص، کسب مجوز قبلی از شرکت برق ضروری است.

## ۲- حریم خطوط هوایی فشارمتوسط:

الف) حریم خطوط نیروی برق ردیف ولتاژ یک هزار تا بیست هزار ولت به صورت زمینی بوده که حداکثر (۲/۱۰) متری باشد.

ب) حریم خطوط نیروی برق ردیف ولتاژ سی و سه هزار ولت به صورت زمینی بوده که حداکثر آن (۳/۵) متر می باشد.

تبصره- حداقل میزان حریم در خطوط فشارضعیف و متوسط موضوع بندهای (۱) و (۲) و یا جایگزینی حریم هوایی به جای حریم زمینی حداکثر تامقادیر مندرج در بندهای مذکور با شرط وجود حق دسترسی به خطوط برق و کمال ارتفاع از آن، براساس نوع هادی، ضوابط فنی ابلاغی وزارت نیرو، عوارض طبیعی، موقعیت محلی و سایر شرایط مطابق نظر وزیر نیرو تعیین می شود.

براساس نامه شماره ۹۴/۷۰۱۰۱/۲۴۷ مورخه ۹۴/۰۲/۳۰ جناب آقای دکتر علی نظری منتظر مدیر کل دفتر حقوقی و پاسخگویی به شکایات، اعمال حریم هوایی تا پیش از صدور بخشنامه وزارت محترم نیرو، ممنوع می باشد.

## ۳- حریم خطوط هوایی فشارقوی:

الف) حریم خطوط نیروی برق ردیف ولتاژ شصت و سه هزارولت به صورت زمینی و برابر (۸) متر می باشد.

ب) حریم خطوط نیروی برق ردیف ولتاژ یکصد و سی هزارولت به صورت زمینی و برابر (۹) متر می باشد.

ج) حریم خطوط نیروی برق ردیف ولتاژ دویست و سی هزار ولت به صورت زمینی و برابر (۱۱/۹) متر می باشد.

د) حریم خطوط نیروی برق ردیف ولتاژ چهارصد هزارولت به صورت زمینی و برابر (۱۴) متر می باشد.

هـ) حریم خطوط نیروی برق ردیف ولتاژ هفتصد و شصت و پنج هزارولت به صورت زمینی و برابر (۲۵) متر می باشد.

تبصره- وزارت نیرو می تواند در داخل و خارج از محدوده شهرها به صورت کلی یا موردی بر اساس ضوابط فنی ابلاغی آن وزارت موقعیت محلی و سایر شرایط و به شرط اطمینان از استقامت خط حریم هوایی را به شرح زیر اعمال نماید؛ در این صورت سی درصد (۳۰٪) از حریم های زمینی بند (۳) لازم الاجرا می باشد:

۱- در خطوط نیروی برق ردیف ولتاژ شصت و سه هزار ولت حریم افقی (۳) متر و حریم عمودی (۶) متر می باشد.

۲- در خطوط نیروی برق ردیف ولتاژ یکصد و سی هزار ولت حریم افقی (۴/۵) متر و حریم عمودی (۷) متر می باشد.

۳- در خطوط نیروی برق ردیف ولتاژ دویست و سی هزار ولت حریم افقی (۶/۵) متر و حریم عمودی (۸) متر می باشد.

۴- در خطوط نیروی برق ردیف ولتاژ چهارصد هزار ولت حریم افقی (۹) متر و حریم عمودی (۱۰) متر می‌باشد.

۵- در خطوط نیروی برق ردیف ولتاژ هفتصد و شصت و پنج هزار ولت حریم افقی (۲۰) متر و حریم عمودی (۱۵) متر می‌باشد.

ماده ۳- در مواردی که خطوط هوایی فشارقوی از عوارض طبیعی نظیر جنگل، کوه و دره عبور نماید و همچنین در مواردی که اعمال حریم زمینی دشوار باشد، به پیشنهاد شرکت برق مربوط و تصویب وزیر نیرو با رعایت ضوابط فنی و ایمنی، می‌توان به صورت موردی حریم‌های هوایی مندرج در تبصره بند (۳) ماده (۲) را با شرط وجود حق دسترسی به خطوط برق و کمال ارتفاع از آن، جایگزین حریم زمینی نمود.

ماده ۴- در مورد توسعه محدوده شهر در اراضی و املاک خارج از محدوده‌ای که قبلاً خطوط نیروی برق با استفاده از حق حریم در آن ایجاد شده، وزارت نیرو و شرکت‌های برق کماکان از حق حریم استفاده می‌نمایند.

ماده ۵- در صورتی که ردیف‌های ولتاژی درآینده بین ردیف‌های ولتاژ مذکور در این تصویب‌نامه به وجود آید، حریم زمینی و یا هوایی آن به تناسب حریم نزدیکترین ردیف ولتاژی بالاتر آن تعیین خواهد شد.

تبصره - تعیین و تشخیص ردیف ولتاژ خطوط نیروی برق با وزارت نیرو می‌باشد.

ماده ۶- هرگونه عملیات ساختمانی و اقداماتی نظیر ایجاد تاسیسات صنعتی، مسکونی، مخازن سوخت، انبارداری و تاسیسات دامداری یا باغ یا درخت‌کاری در مسیر و حریم زمینی و هوایی خطوط انتقال و توزیع نیروی برق ممنوع است و فقط اقداماتی از قبیل زراعت فصلی و سطحی، حفظ یا کاشت درختان کم ارتفاع، حفرچاه و قنوات بدون استفاده از دکل حفاری، اکتشاف و بهره‌برداری از معادن، راه‌سازی واحداث شبکه آبیاری مشروط بر اینکه مانعی برای دسترسی به خطوط برق برای وزارت نیرو و شرکت‌های برق ایجاد ننماید و سبب ایجاد خسارت برای تاسیسات خطوط برق نگردد با رعایت ماده (۸) این تصویب‌نامه بلامانع است.

تبصره ۱- تراکم و نوع درختان کم ارتفاع با توجه به وضعیت جغرافیایی محل و سایر شرایط توسط وزارت نیرو باکسب اطلاع از مراجع ذیربط اعلام خواهد شد.

تبصره ۲- ایجاد شبکه آبیاری، حفر چاه و قنوات و راه‌سازی در اطراف پایه‌های خطوط نباید در فاصله‌ای کمتر از (۳) متر از پی پایه‌ها انجام گیرد. بهره‌برداری از معادن باید با رعایت ضوابط فنی از جمله ضوابط استقامت خطوط و در فاصله‌ای بیشتر از حریم زمینی مربوط به آن خط از اطراف پایه‌های آن انجام پذیرد.

تبصره ۳- استفاده از مواد منفجره در مسیر و حریم خطوط برق ممنوع است.

تبصره ۴- آن قسمت از بام ساختمان‌هایی که در محدوده زیر حریم هوایی در خارج از مسیر حریم‌های زمینی و هوایی قرارداد باید با شیب بیش از (۴۵) درجه باشد. در صورتی که سقف ساختمان‌های موضوع این تبصره فاصله‌ای بیش از (۴) متر از حریم عمودی داشته باشد رعایت این تبصره الزامی نیست.

ماده ۷- اشخاصی که برخلاف مقررات این تصویب‌نامه اقدام به عملیات و تصرفاتی در مسیر و حریم‌های زمینی و هوایی و در زیر حریم هوایی خطوط برق نمایند، مکلفند به محض اعلام وزارت نیرو و یا شرکت‌های برق، عملیات و تصرفات را متوقف و به هزینه خود نسبت به رفع آثار عملیات و تصرفات مبادرت نمایند. در غیر این صورت براساس لایحه قانونی رفع تجاوز از تاسیسات آب و برق کشور- مصوب ۱۳۵۹- عمل می‌شود.

ماده ۸- کلیه عملیات مربوط به راه‌سازی، کشاورزی، حفرچاه و قنوات، عبور و حمل بار و ماشین‌آلات و مانند آن در مسیر و حریم خطوط نیروی برق و در زیر حریم هوایی توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی باید با رعایت اصول حفاظتی به منظور جلوگیری از بروز خطرات جانی و ورود خسارات مالی باشد و در مورد حفر چاه، قنوات و راه‌سازی قبلاً از شرکت‌های برق وزارت نیرو، استعلام و اجازه کتبی کسب گردد و در هر حال نظر شرکت‌های ذیربط باید ظرف یک ماه از تاریخ وصول درخواست اعلام شود.

ماده ۹- حریم کابل‌های برق در زیرزمین و زیر سطح آب نیم‌متر به صورت افقی و تا دو متر به صورت عمودی از محور کابل مطابق ضوابط فنی وزارت نیرو با حق دسترسی می‌باشد و در مواردی که کابل با سایر تاسیسات شهری از قبیل تلفن، لوله‌کشی آب، فاضلاب، گاز و مانند آن تقاطع نماید ضوابط فنی متداول شبکه انتقال و توزیع نیروی برق باید رعایت شود.

ماده ۱۰- رعایت حریم و ضوابط فنی مصوب خطوط نیروی برق توسط اشخاص حقیقی و حقوقی الزامی است و در هر مورد که تاسیسات زیربنایی جدید مانند خطوط مخابراتی، راه و راه‌آهن، نفت، گاز، آب و فاضلاب با خطوط نیروی برق تقاطع نماید یا در حریم آن واقع شود این عمل با اخذ مجوز از وزارت نیرو یا شرکت‌های ذیربط انجام می‌گردد. در مواردی که خطوط جدید نیروی برق از روی تاسیسات زیربنایی موجود عبور نماید رعایت حریم و ضوابط مربوطه با هماهنگی دستگاه‌های ذیربط الزامی است.

ماده ۱۱- به منظور اطلاع صاحبان اراضی و املاک واقع در مسیر و حریم خطوط نیروی برق و جلب توجه آنان به اجرای مفاد قانون سازمان برق ایران، وزارت نیرو یا شرکت‌های برق از طریق نشر آگهی در جراید و یا سایر وسایل مقتضی قابل استناد، آغاز اجرای عملیات احداث خط نیروی برق را اعلام می‌کند.

ماده ۱۲- در صورت کاهش حریم‌های خطوط برق در اجرای این تصویب‌نامه و پرداخت مابه‌ازایی به دلیل اعمال محدودیت‌های پیشین به- درخواست مالک و تاییدیه وجه آن به قیمت کارشناسی روز با رعایت مقررات مربوط مرتفع می‌گردد.

تبصره- چنانچه حریم‌های خطوط برق واقع در معابر عمومی و یا اراضی متعلق به بخش‌های عمومی و دولتی و یا نیروهای نظامی و انتظامی کاهش یابد، املاک یا اراضی آزاد شده بدون دریافت هرگونه وجهی به دستگاه اجرایی مربوط واگذار خواهد شد. در مورد سایر اراضی برابر با طرح‌های توسعه و عمران کالبدی ذیربط مصوب اقدام خواهد شد.